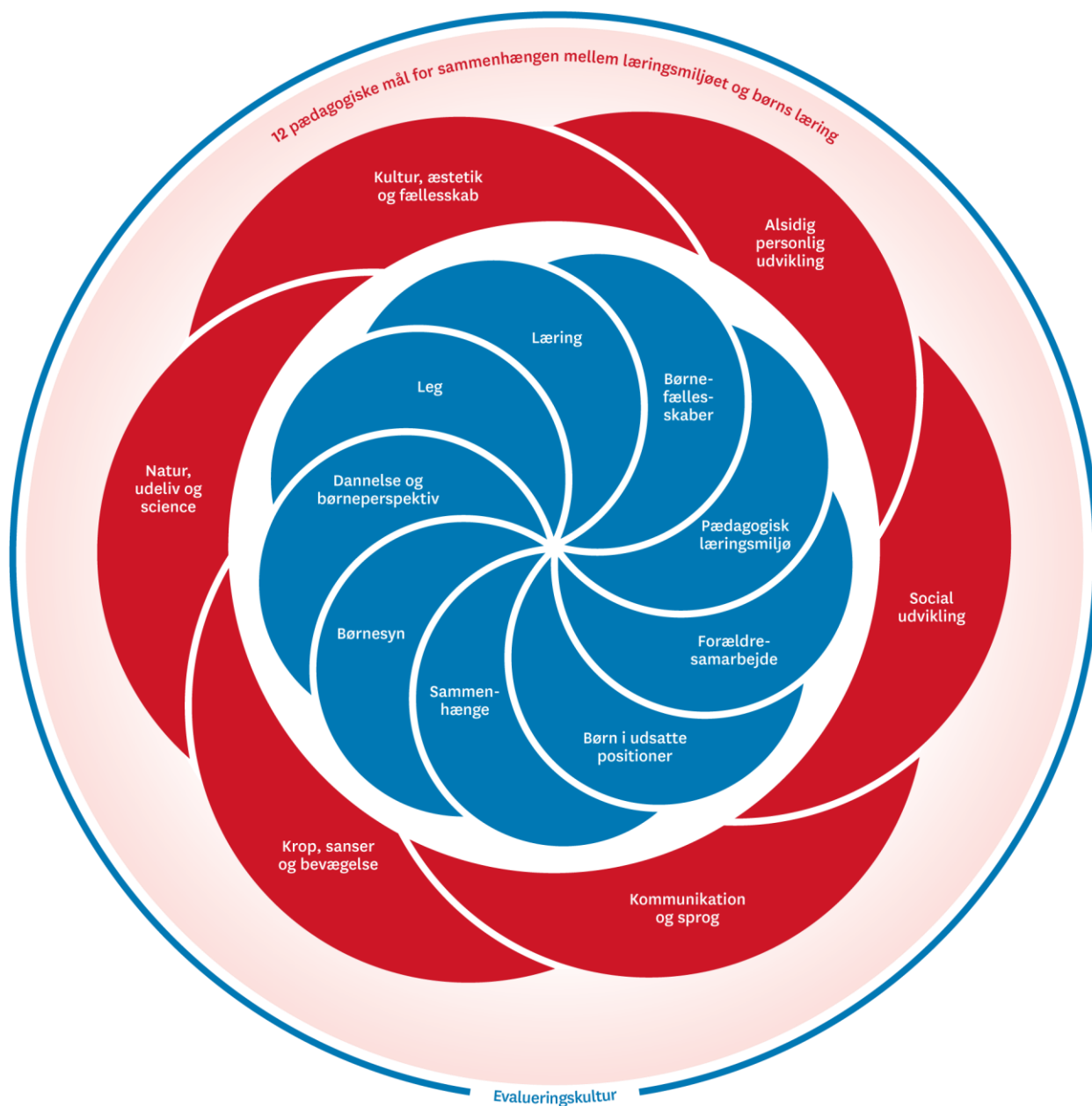

Pædagogisk læreplan for Vestfjends Børnehuse Vuggestuen 2020 - 2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendt-

gørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterier

Ny styrket læreplan for Vestfjends Børnehuse

Denne udgave af Ny Styrket Læreplan 2020 – 2021 for Vestfjends Børnehuse, er første version. Hensigten med Ny styrket Læreplan for Vestfjends Børnehuse er, at den bliver et brugbart og implementeret redskab for den enkelte medarbejder og for Vestfjends Børnehuse som helhed. Et redskab som er dynamisk – som hele tiden kan og skal justeres, og som bliver fundamentet for udvikling og kontinuerlig kvalificering af praksis.

Denne første version er udarbejdet/sammenskrevet af Afdelingsleder og Leder, som i udarbejdelsen har anvendt beskrivelser og praksiseksempler fra medarbejderne. Udarbejdelsen er desuden inspireret af medarbejdernes analyser af videofilm, analyse og evalueringer af praksisfortællinger, SMTTE-modeller som planlægning af praksis m.m. fra gruppearbejder på flere personalemøder, hvor Publikationen "Den Styrkede Pædagogiske Læreplan - Rammer og indhold" har været i spil. Gruppearbejder, som havde bl.a. det formål at inspirere til udarbejdelsen af Ny Styrket Læreplan for Vestfjends Børnehuse

Der har i udarbejdelsen været fokus på fremadrettet udvikling af Vestfjends Børnehuse generelt – dvs. at denne første version af Ny styrket Læreplan ikke kun beskriver nuværende praksis, men også, i nogen grad, den praksis der skal arbejdes hen imod, for at opkvalificere praksis i løsningen af kerneopgaven for Vestfjends Børnehuse, og arbejde frem mod Visionen:

"Et dagtilbud, hvor børn i trivsel, er medskabere af egen læring, dannelse, trivsel og udvikling, i et pædagogisk relationelt orienteret læringsmiljø, som tager udgangspunkt i barnets perspektiv".

Der skal arbejdes med Ny styrket Læreplan på kommende møder og Pædagogiske lørdage. Efterhånden som denne systematiske gennemarbejdning af praksis analyseret gennem læreplanen, viser en kontinuerlig faglig udvikling, vil Læreplanen blive evalueret og justeret løbende, så beskrivelser og praksiseksempler bliver endnu mere konkrete og uddybende frem mod de givne mål.

Hvem er vi?

Vestfjends Børnehuse – Myretuen og Åkanden - består af to huse med fælles ledelse.

Åkanden, med vuggestue og børnehave - geografisk beliggende i Vridsted.

Vridsted er en landsby i Midtjylland med 583 indbyggere. Vridsted er beliggende 13 kilometer syd for Skive og fem kilometer vest for Sjørup. Byen ligger i Region Midtjylland og hører til Viborg Kommune. I landsbyen findes skole, købmand, kirke, sportsforening og en velfungerende borgerforening.

Åkanden er normeret til 12 vuggestuebørn og 33 børnehavebørn.

I Åkanden er der pt. 8 fastansatte pædagogiske medarbejdere – 5 i børnehavedelen og 3 i vuggestuen, samt en fuldtids afdelingsleder.

Myretuen er beliggende i Kjeldbjerg - en mindre landsby i Midtjylland med 287 indbyggere. Kjeldbjerg er beliggende 11 kilometer syd for Skive og seks kilometer vest for Stoholm. Byen ligger i Region Midtjylland og hører til Viborg Kommune. I Kjeldbjerg er forsamlingshus, kirke, og en velfungerende borgerforening.

Myretuen er normeret til 60 børnehavebørn – pt. 7 pædagoger.

Både Åkanden og Myretuen ligger i naturskønne omgivelser, hvilket børn og personale har stor glæde af.

Åkanden og Myretuen har fint samarbejde med Lokalsamfundet, bl.a. omkring besøg på bondegårde – grangrene til jul hentes i skoven – fastelavnstønde udsmykning og heksen til Sct. Hans, eller besøg i husene af ældre medborgere.

I Åkanden er børnehavebørnene i formiddagstimerne delt op i 2 faste grupper med faste voksne. Guldsmede og Sommerfugle.

I denne gruppetid, tilbydes børnene genkendelighed og kontinuitet i dagens aktiviteter. Om eftermiddagen tilbydes børnene mulighed for lege og andre aktiviteter på tværs af grupperne.

Tidlig morgen og sidst på eftermiddagen er vuggestue og børnehave sammen. Vuggestuebørnene tilbydes desuden en fast struktur for sammenhængen mellem vuggestue og børnehave, når de nærmer sig 3-årsalderen, hvor de sige farvel til vuggestuetiden og ind i børnehaven.

I Myretuen er børnene 4 formiddage ugentligt, delt op i 3 faste grupper – Blåmejser, de 3-årige – Spætter, de 4-årige, og Ugler, de 5/6-årige. I denne gruppetid tilbydes børnene lege, oplevelser og aktiviteter tilpasset hver alders udviklingsniveau.

Om eftermiddagen tilbydes børnene lege og aktiviteter på tværs af alder og gruppe.

Åkanden og Myretuen er huse, hvor det relationelle og anerkendende læringsmiljø vægtes højt, - denne tilgang ses i den daglige praksis, hvor personale og børn undersøger – opdager – bearbejder – skaber – leger og lærer sammen.

Visionen for Vestfjends børnehuse:

"Et dagtilbud hvor børn i trivsel er medskabere af egen læring, dannelse, trivsel og udvikling, i et pædagogisk, relationelt orienteret læringsmiljø, som tager udgangspunkt i barnets perspektiv."

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

I Vestfjends Børnehuse er der plads til at børn er nysgerrige og undersøgende. Der skal være plads til at fejle i et miljø hvor de voksne udviser en høj grad af omsorg, tryghed og tillid. Børn udvikler sig forskelligt og i forskellige tempi. Det understøtter vi, så børn får mod på at vise initiativer. Børnene skal ses som aktive medskabere af egen læring i et inspirerende læringsmiljø og indenfor nogle rammer som er skabt af personalet i husene.

Det er vigtigt for os at børnene har en stemme i hverdagen – at de føler sig set, hørt og forstået. Vores pædagogiske læringsmiljø tager udgangspunkt i børneperspektivet både i hverdagsrutinerne og i planlagte aktiviteter.

Vi giver meget plads til den spontane leg – med den voksne som værende nærværende, tilgængelig og eventuelt deltagende, fordi vi gennem legen ønsker at fremme børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det er vigtigt for os at alle børn trives i legene, og udfordres indenfor deres nærmeste udviklingszone.

Vi som de voksne omkring børnene ser det som en vigtig opgave at rammesætte lege hvor der er plads til de børn som eventuelt står udenfor, så alle får positive oplevelser gennem legen.

Vi mener, kunsten at optimere indlæring handler om at skabe et pædagogisk læringsmiljø, som matcher barnets nærmeste udviklingszone, og som børnene oplever som motiverende og inspirerende og dermed får lyst til at deltage og til at udfordres.

I Vestfjends Børnehuse omhandler den læringsmæssige understøttelse både pædagogens praksis i forhold til at understøtte det enkelte barns engagement og aktive deltagelse i aktiviteter (organisering af læringsituationer), pædagogens praksis i forhold til at facilitere barnets læring og udvikling, relatere aktiviteten til børnenes egne initiativer og erfaringer, samt møde barnet med passende udfordringer.

Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for. Vi er af den overbevisning, at relationer og venskaber er afgørende, hvis barnet skal opleve at være en del af fællesskabet, og blive respekteret og lyttet til.

I hverdagen skaber vi plads til, og guider og motiverer børnene til at vise initiativ og være aktivt deltagende, samtidig med at vi guider i, at fællesskabet skaber rum for alle børn, nye relationer, muligheden for at prøve forskellige positioner m.m.

Husenes børnefællesskaber tilstræber vi at støtte, så der gives mulighed for, at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur, og at mobning forebygges. Her opfordrer vi forældrene til at påtage sig medansvar ved at anerkende alle børn uanset familiernes forudsætninger, og invitere/deltage i legeaftaler med forskellige børn på trods af eventuelle kulturforskelle.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi har øje for at inddrage det enkelte barn i de opgaver, som det kan, men også de opgaver, det er på vej til at kunne mestre.

Pædagogs refleksioner i tilrettelæggelse af Pædagogisk læringsmiljø.

Det pædagogiske læringsmiljø er defineret gennem vores faglige refleksioner og faglige, pædagogiske didaktiske overvejelser over praksis, i sammenhæng med den faktiske pædagogiske praksis.

Med den nye styrkede læreplan er det blevet præciseret, at vi voksne i dagtilbud hele dagen skal tilbyde et pædagogisk læringsmiljø, som har fokus på det enkelte barns mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det betyder, at vi skal gøre os faglige overvejelser over alle små og store aktiviteter og rutiner i løbet af dagen; vi skal reflektere over og evaluere på, hvad vi som voksne gør, og på hvordan vi agerer i samspillet med børnene. Ligeledes skal vi løbende reflekterer over og evaluerer den samlede praksis, så det pædagogiske læringsmiljø hele tiden udvikles og justeres i takt med børnenes udvikling og forskellige behov.

I Vestfjends Børnehuse tilrettelægges det pædagogiske læringsmiljø i de enkelte teams, og evalueres løbende med deltagelse af leder, på korte evalueringsmøder og på længerevarende teammøder, samt på p møder hvor Læringsmiljøet drøftes og evalueres i den samlede personalegruppe. På p møder skabes mulighederne for refleksion og sparring om det pædagogiske læringsmiljø. Ligeledes har vi forskellige modeller og skemaer, som SMTTE, 7-kantsmodel, Basisanalysen fra BiC, didaktisk 3-trinsmodel og Refleksionsskema, som kan/skal bruge til at kvalificere praksis. Drøftelser personalet imellem vedr. den daglige praksis, tager altid udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe.

I Vestfjends børnehuse vil børnene dagen igennem opleve voksne, som med nærvær viser interesse for børnene og det de er optaget af. Vi italesætter intentioner og handlinger og støtter ved at sætte ord på følelser og stemninger.

Børnene støttes i samspil med andre børn og voksne at deltage i og have fælles opmærksomhed på oplevelser og aktiviteter - med respekt for hinanden. Børnene støttes i at blive deltagere i dagligdags gøremål og udfordres med henblik på mestring. Ligeledes opmuntres og støttes børnenes lyst til at tage initiativer og prøve af.

Det pædagogiske læringsmiljø skal indeholde alle 6 læreplanstemaer og vi skal derfor forholde os til, hvordan vi kan inddrage, styrke, udvikle, bruge elementerne fra de 6 læreplanstemaer i det pædagogiske læringsmiljø hver dag.

"Jeg kan se P, at du allerede har termobukserne på - så er du nået til termojakken" (Rutine/støttende)
"Ja M – det er din tur til at vende 2 brikker, når det har været K's tur" (Aktivitet/turtagning)
"Jeg kan høre, at I er uenige N og G om bilerne. N vil du fortælle mig, hvad der sker? Og G vil du fortælle?" (Leg/guidning)

Pædagog fortæller om eksempler på udviklingsstøttende pædagogisk læringsmiljø.

Pædagogens refleksioner i planlægning af Pædagogisk læringsmiljø

- At vi er nærværende, lyttende, har gode dialoger og taler med børnene.
- At børnene har mulighed for at vælge aktivitet til og fra.
- De fysiske rammer, - hvad tilbyder vi netop den børnegruppe vi har og kan vi lave noget om, som medfører at børnene lærer, udvikler sig og trives bedre.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Vestfjends Børnehuse afholdes overleveringssamtaler med tidligere dagtilbud inden opstart for at skabe en tryk overgang.

Hver familie tilbydes en rundvisning af kontaktpædagogen i børnehuset inden opstart.

Det er vigtigt for os som dagtilbud at vi sammen med forældrene afstemmer, tydeliggør og konkretiser forventninger til hinanden, for at minimere tvivl, usikkerhed og forvirring, og i stedet skabe en gensidig tillid.

Dette kan f.eks. ske allerede ved rundvisningen af barnet/familien, eller løbende i den første tid – hvad forventer vi af forældrene og omvendt, Gode nære spørgsmål der sporer ind på den enkelte familie. Eks. “Hvad er vigtigt for Jer som forældre?” “Har I ønsker og ideer til kommunikation mellem os?” “Er der noget vi skal være særlig opmærksomme på?” “Hvornår/i hvilke situationer vil I gerne vi ringer?”

Vi er opmærksomme på vigtigheden af små uformelle snakke og fortællinger i dagligdagen ved aflevering/afhentning, som styrker relationen og dermed tilliden.

Ved at vægte denne kontakt med og til forældrene, har vi erfaret, tilliden styrkes. Forældrene mærker at vi har set og været sammen med deres barn og de får en indsigt i barnets liv i dagtilbuddet og vi får en indsigt i de enkelte familiers hverdag og dermed hvad der rører sig hos barnet lige nu.

Vi er åbne og ærlige i vores kommunikation og henvender os bl.a. til forældrene, hvis vi er nysgerrige eller undrende på noget og mangler viden, ved eventuel ændret adfærd hos barnet, eller ved bekymring vedrørende barnet eller den samlede børnegruppe. Vi er desuden altid opmærksomme på at fortælle forældrene små hverdagsfortællinger og solstrålehistorier.

I Vestfjends Børnehuse afholder vi 3 måneders samtaler, 1 års samtaler og overleveringssamtaler ½ år før barnet skal begynde i skole. Ekstra samtaler kan tilbydes eller efterspørges ved behov, og er der en særlig bekymring eller undren vedr. et barns trivsel og udvikling, er der mulighed for at invitere til møde i Tværfagligt Forum, hvor vi, sammen med forældrene, kan få sparring fra andre faggrupper på hvordan vi i fællesskab kan støtte op om barnet. Deltagere ved Tværfagligt

Forum - udover forældre, kontaktpædagog og børnehusleder, - er psykolog, logopæd og ergoterapeut.

Vi inddrager forældrene i de 3 årlige trivselsmålinger i TOPI, ved at informere om positionering og begrundelser for den eksakte positionering, og vi indkalder forældrene til samtale, hvis der er bekymring om et barn. Ved alle samtaler udformer vi i samarbejde med forældrene en aftale/handleplan med et eller flere tiltag, som vi i fællesskab arbejder på i forhold til at styrke og understøtte barnets videre udvikling.

Det er vigtigt for os at møde forældrene med interesse for deres perspektiv, sætte os ind i deres fortællinger om netop deres barn og deres hverdag, og have en fleksibel tilgang der passer til den enkelte familie.

Vi lægger billeder og små tekstbeskeder op som dokumentation på børnenettet, så forældrene også billedligt får mulighed for at sætte sig ind i deres barns hverdagsliv i børnehave og aktivt kan følge op med spørgsmål, gode snakke og læringsbaner hjemme.

Vi laver i samarbejde med forældrene en bog som både hjem og børnehave skriver små fortællinger i og sætter billeder ind. Formålet med denne bog, er at skabe sammenhæng for barnet mellem hjem og børnehave. Barnet får bogen med hjem når det stopper i børnehave.

Der afholdes i løbet af året forskellige forældrearrangementer som forældrekafe, forældrearbejdsdag, forældregløgg, kagekonkurrence, forårs-/sommerfest, projektafslutning, forældremøder, m.m. Her er der mulighed for at forældrene også indbyrdes danner gode relationer til hinanden og de andre børn.

Det er vigtigt for os at opretholde et passende niveau af information og sikre let tilgængelighed for alle

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Vestfjends Børnehuse arbejder vi dagligt med fokus på en inkluderende pædagogik. Vi mener, at alle børn er enestående og unikke og at der skal være plads til alle i fællesskabet. I dagens praksis er voksne rollemodel i forhold til, at få barnet inkluderet i fællesskabet og vise, at der er rummelighed og plads til alle.

Vi er opmærksomme på at tilrettelægge en praksis, hvor der er god stemning, anerkendelse og nærvær.

Den voksne er undersøgende på hvilke andre børn barnet søger, undersøgende på hvilke børn der kunne være gode legekammerater/spejlbilleder mm. i forhold til barnet i udsat position.

Barnet tilbydes deltagelsesmuligheder på lige vilkår som de andre børn, dvs. i en praksis tilrettelagt efter barnets nærmeste udviklingszone.

På baggrund af Topi og daglige observationer drøftes hvert enkelt barns styrker, ressourcer udfordringer og behov, og praksis tilrettelægges så vi i videst muligt omfang skaber et inkluderende pædagogisk læringsmiljø gennem hele dagen.

Tre gange årligt har vi TOPI trivselsmålinger på alle vores børn, hvilket er et godt supplement til vores daglige observationer. Trivselsmålinger hjælper os – i kombination med vores daglige observationer - med at få et overblik over hvert enkelt barns muligheder for trivsel og udvikling, og endnu vigtigere, så hjælper trivselsmålingerne os til at vurdere hvilke tiltag der skal implementeres i læringsmiljøet for at sikre optimal trivsel, læring, udvikling og dannelse for hvert enkelt barn. Vurderes børn som værende i en udsat position, inddrages forældrene altid som det første. TOPI er et redskab vi værdsætter, da dette hjælper os til at få øje på hvilke rammer vi som pædagogisk personale sætter for vores børn og dermed giver os mulighed for at justere i forhold til hvert enkelt barn og den børnegruppe vi har.

Vi tilrettelægger praksis under hensyntagen til de behov de enkelte børn har. Er der brug for en mere tydelig struktur? Er der brug for vi anvender piktogrammer så barnet får en visuelt støtte for strukturen i børnehaven/vuggestuen? Er der brug for andre faggrupperes øjne og vejledning?

I Vestfjends børnehuse prioriterer vi at arbejde i faste Teams, hvor børnene tilbydes en hverdag i mindre grupper en stor del af dagen.

Vi tilrettelægger en praksis der tager udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone.

Vi prioriterer det tværfaglige samarbejde og arbejder målrettet på det gode forældresamarbejde til gavn for børnene.

Vi har møder med forældre og eventuelle tværfaglige parter for at få så mange perspektiver og vinkler på, hvordan vi sammen kan lave en plan for fremadrettede tiltag i hjemmet og i institutionen, så vi samlet kan arbejde for at skabe et så udviklende miljø for barnet som muligt.

Vi etablerer og følger op på netværksmøder med de forskellige parter, der er omkring barnet.

I Vestfjends Børnehuse prioriterer vi små legegrupper i løbet af dagen, hvor den voksne hjælper barnet/børnene med at sætte ord på følelser, handlinger, intentioner mm. overfor de andre børn i legegruppen.

Vi guider og tilrettelægger praksis, så barnet oplever at mestre, og får succesoplevelser. Hvad er barnet optaget af? Hvad mestrer det?

Vi evaluerer og justerer på den daglige praksis i forhold til alle børn.

Børn i udsatte positioner, har oftest endnu mere brug for struktur, forudsigelighed end børn i god trivsel. Forudsigelighed skaber tryghed, hvilket vi mener er grobund for læring og udvikling.

I planlægning af praksis tager vi som tidligere nævnt udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone og behov. Vi strukturerer og skaber genkendelighed i hverdagen gennem f.eks. anvendelse af piktogrammer og en stor bevidsthed om at sætte ord på følelser intentioner og handlinger.

Vi anvender Marte Meo, samt analyse og evalueringsmodeller til justering af praksis.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi arbejder med børnefællesskabet – at alle er en del af gruppen, at alle er trygge i gruppen og føler sig som en del af et kendt børnefællesskab når de kommer videre til skolen. Vi guider og vejleder børnene i den frie leg for at understøtte relationerne og nogle gange laver vi små skærmede legegrupper for de børn som har svært ved at indgå i børnefællesskabet.

Vi arbejder med at øge børnenes selvstændighed. At kunne klare små opgaver alene – være selvhjulpne i garderobe, klare toiletbesøg, kunne finde de ting man skal bruge, tørre borde af før madpakker mm.

Vi støtter børnene i at lytte og vente på tur - F.eks. til samling hvor børnene lærer række hånden op hvis de vil sige noget ligesom de lærer sidde stille og lytte når andre siger noget. Dette for at lære børnene at det de og andre siger har værdi, så vi lytter til hinanden.

Vi styrker deres selvværd og tro på sig selv ved at støtte dem og få dem til at føle trykthed i gruppen, så de får mod til at turde.

Vi har fokus på samarbejde – at tage hensyn til hinanden. Vi guider børnene i at løse en opgave i fællesskab i en lille gruppe, eller blive i en leg og sammen få legen til at videreudvikle sig.

hvis der i legen opstår spørgsmål til ord eller handling.

I Vestfjends børnehuse afholder vi sammen med Distriktsskolen forældremøde for de kommende skolebørns forældre, hvor fokus er hvordan vi som de voksne omkring børnene, kan støtte børnene til den kommende skolestart. Ved mødet taler vi om gensidige forventninger og om hvordan vi voksne er ansvarlige for børnenes forventninger til kommende skolestart.

Vi er i dialog med skolen om, hvordan hverdagen er i 0 klasse – er der særlige tiltag, som vi kan kopiere over til børnehaven, så det er kendt for børnene når de kommer i skole.

Vi er i dialog med skolen om den samlede gruppe børns styrker og eventuelle udfordringer, så skolen kan tilrettelægge en praksis, der kan imødekomme børnenes behov.

Vi holder overleveringssamtaler for hvert enkelt barn med den kommende skole.

Vi inviterer Børnehaveklasselederen til at komme på besøg i børnehaven.

Skolebesøgene – hvor børnene følger en almindelig skoledag 2 dage – er også med til at styrke overgangen til skolen, da børnene prøver at være i de fysiske rammer som senere bliver deres nye hverdag.

Vi tilstræber fælles oplevelser for de ældste børn, så børnefællesskabet styrkes i den gruppe som skal videre til skole.

Vi tilrettelægger legegrupper så de børn der skal videre til samme skole, får tættere relationer.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vestfjends Børnehuse ligger i et naturskønt område, og vi bruger naturen i stor stil.

Derudover har vi et fint samarbejde med forskellige personer/firmaer i området. Vi kommer på besøg hos lokale, ser deres hundehvalpe, og henter gran og naturpynt til jul, vi besøger kirke og skole. Vi inviterer ældre borgere i lokalområdet til at komme på besøg i børnehuse, og måske bidrage ind i det pædagogiske læringsmiljø, med aspekter fra deres liv. Vi ønsker at bruge de mange forskelligartede tilbud og muligheder med udgangspunkt i den enkelte børnegruppe og dennes forudsætninger.

Skoven, sportspladsen, søen, åen, og al den omkringliggende natur bruges og følges året rundt til en evig snak om forandringerne i årstiderne, om dyrene, om dyrebørnene og vejr og vind.

Den lokale bondegård besøges til en snak om alle dyrene, maskinerne og bondemandens arbejde. Hvis bondemanden har tid, får vi lov at hjælpe med at fodre de små kalve eller sidde i traktoren. Den lokale entreprenør besøges og vi ser på de store maskiner og får en fortælling om hvad de bruges til.

Vi kommer i kirken og på kirkegården.

Vi anvender de muligheder lokalsamfundet giver, i planlægningen af det daglige pædagogiske læringsmiljø, og i planlægningen af længere forløb, f.eks. om naturoplevelser.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Børnemiljøet udgøres af de fysiske, psykiske og æstetiske forhold. I Vestfjends Børnehuse har vi fokus på inddragelse, medbestemmelse og medansvar på indhold og organisering af børnenes

hverdag. Når vi skal indfange børneperspektivet, skal vi som voksne forsøge at fastholde og forstå de tanker, oplevelser og opfattelser, som barnet har af eget hverdagsliv. Når vi dokumenterer og evaluerer på børnemiljøet, anvender vi SMTTE-modellen, video, praksisfortællinger, analysemodeller etc.

I arbejdet med børnemiljøet er børneperspektivet omdrejningspunktet. Det vægtes, at børnene får medbestemmelse på indhold og organisering af deres hverdag. Vi tilstræber at tilbyde en praksis, der tilgodeser hele børnegruppen, fordi vi ved, børnemiljøet vurderes i et børneperspektiv ud fra alder og modenhed. Det er vores overbevisning, at børnenes oplevelser af børnemiljøet spiller en aktiv rolle i deres læring, selvforståelse og selvopfattelse, hvorfor vi ser det som vigtigt, at vi tager stilling til det miljø, barnet færdes i.

I Vestfjends Børnehuse har vi fokus på et godt fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, for der igennem at fremme børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Et godt børnemiljø er baseret på trygge, kendte og kærlige rammer. Samtidig er det vigtigt, at barnet styrkes personligt, socialt, motorisk og sprogligt, hvorfor vi ser en naturlig sammenhæng mellem børnemiljøet og vores arbejde med tilrettelæggelse af pædagogiske læringsmiljøer.

I Vestfjends Børnehuse er børnene medskabere af både det fysiske, det psykiske og det æstetiske børnemiljø. Vi vægter inddragelse og medbestemmelse og vi vægter følge børnenes initiativer.

Det fysiske miljø tager udgangspunkt i de fysiske rammer både inde og ude, og giver plads og mulighed for fordybelse og for fysisk stimulerende aktivitet.

Vi bruger det fysiske uderum meget, hver eneste dag. I Vestfjends børnehuse har vi store legepladser, som byder på mange forskellige læringsmiljøer. Børnene er med til at passe køkkenhave, bruge afgrøder i en suppe i vores bålsted eller i grønsagspandekager/boller som evt. deles ud i de andre børnegrupper. Vores legepladser er omringet af træer som om sommeren giver skygge, ligeledes giver det børnene mulighed for at opleve årstidernes skifte samt udfordre børnenes motoriske færdigheder uanset alder. F.eks. går vuggestuebarnet på skovtur blandt træer og buske, hvor motorikken bliver udfordret af grene og ujævnt terræn der skal passeres. I børnehaven udfordrer børnene deres motorik i blandt andet klatretræerne, hvor de hver især øver sig alt efter alder og kunnen.

Børns behov er forskellige, hvorfor aktiviteter m.m. er afstemt, så det er alsidigt og stimulerer det enkelte barn, og samtidigt tilgodeser den samlede børnegrupes behov.

Det psykiske miljø tager afsæt i, hvordan børnene har det med hinanden og med den/de voksne. I Vestfjends Børnehuse har vi fokus på betydningen af positive relationer og anerkendelse. Vi har fokus på den relationelle del i det psykiske miljø - samspillet kvalitet ser vi som altafgørende for børnenes trivsel og grundlæggende læring som menneske. Vores udgangspunkt er, at ethvert

barn er unikt og betydningsfuldt i fællesskabet, og derfor mødes med en anerkendende og inkluderende praksis. Det gode psykiske børnemiljø skabes gennem venskaber, rummelighed, omsorg, tryghed, tillid og medbestemmelse. Barnet har krav på at blive taget alvorligt og på at den voksne begrundes sine handlinger og motiver. Barnet har desuden krav på, at den voksne reflekterer over og er bevidst om egen rolles betydning i forhold til barnets livslæring og dannelse. Det æstetiske miljø handler om samspillet med omgivelserne og hvorledes vi stimulerer børnenes sanser i hverdagen. Det æstetiske miljø har betydning for, om børnene får lyst til at udfolde sig gennem leg og kreativitet. Det er derfor vigtigt, at både inde- og udemiljøer er et rart sted at være og at indretning inde og ude er inspirerende og indbydende. De 3 områder har indbyrdes sammenhænge. Børnemiljøet skabes blandt andet af gensidige påvirkninger, så barnet bliver påvirket af omgivelserne, og omgivelserne bliver påvirket af barnet.

I Vestfjends Børnehuse tilbydes børnene stor indflydelse og ejerskab på det æstetiske børnemiljø. Børnene præsenteres for forskellige materialer og redskaber og bestemmer selv udtrykket på deres "produkt". Der er ude og inde, materiale, rum og borde der skaber mulighed for at barnet alene eller sammen med andre børn eller en voksen i en struktureret aktivitet kan blive inspireret og stimuleret på sine sanser. I Vestfjends Børnehuse bruger vi flittigt vores udendørs træværksted til at skabe træ ting, hvor børnene har lært at beherske værktøj som sav og hammer. Ligeledes har vi taget kreative materialer med ud og skabt flotte og sjove udsmykninger til legepladsen.

I Viborg kommune er der fokus på pædagogisk IT – I Vestfjends børnehuse har vi en børne IPAD til hver børnegruppe. Her bruger børnene både rummene indendørs og uderummet på legepladsen, samt det lokale nærmiljø, når de fx tager fotos af det der optager dem. Efterfølgende fotos evt. blive lave til en IT-bog med børnenes foto og med deres synsvinkler og perspektiver på, hvad der har optaget dem.

Vi tager det enkelte barn alvorligt
 Børn skal være i et miljø hvor de voksne tager ansvar for stemning.
 En god stemning er fundament for et godt læringsmiljø.
 Børn skal have medbestemmelse
 Det skal være lækkert gå i børnehave – god modtagelse.
 En fordel at det elementære er ret neutralt, så kan man hurtigt bygge en stemning op – sørge for det er noget børnene har haft i hænderne.
 I dialogen om kreative processer, børnene kommer med input, de voksne griber børnenes initiativer.
 De voksne skal afvige fra det sikre.
 Huset afspejler/understøtter aktivitet. En indretning, der kan tilbyde mange forskellige aktiviteter både ude og inde.

Ord fra pædagoger i brainstorm på møde vedr. arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Vuggestuen - 6 Læreplanstemaer

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

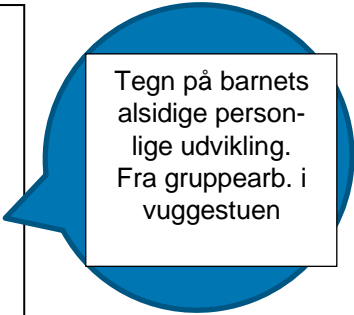
- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi mener, at alsidig personlig udvikling handler om barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder i den dagligdag vi sætter op, heri engagement, livsduelighed, gå-på mod og

deltagelseskompetence. Den alsidige personlige udvikling, skal ikke ses som et tema alene, men som barnets fundament. Den alsidige personlige udvikling mener vi, skal være grundstenen, lige meget hvilket tema der arbejdes med. Vi skal ikke bare møde børnene, vi skal møde dem på den rigtige måde og altid tænke ind, at lige meget hvordan børnene bliver mødt, vil de lære af det – positivt eller negativt. Som voksen i vuggestuen, er det vigtigt hele tiden at have for øje, at uanset hvor og hvornår på dagen vi er sammen med et barn, foregår der hos barnet en læring om sig selv – en dannelses proces. Skal vi styrke børnenes alsidige personlige udvikling må vi, ligesom i alle andre henseender, derfor kigge på os selv og se på hvordan vi møder hvert enkelt barn. Hvordan møder vi barnet der står i en udfordring, hvordan møder vi barnet der har slået sig, der har svært ved at komme ind i en leg eller som står i en konflikt med en ven. Hvordan tilrettelægger vi et pædagogisk læringsmiljø der netop understøtter det enkeltes barn alsidige personlige udvikling? Disse betragtninger er essentielle i arbejdet med børnenes alsidige personlige udvikling, da disse netop siger noget om hvordan vi arbejder med børns selvtillid og selvværd. Og netop det, at barnet bliver mødt på en anerkendende måde med følelsen af at være hørt og forstået, mener vi bidrager til at barnet gennemgår en positiv alsidig personlig udvikling og er i sidste ende med til at styrke barnets dannelsesproces i en positiv retning, og det er det vi arbejder ud fra.

I vuggestuen understøtter læringsmiljøet barnets alsidige personlige udvikling hele dagen, det værende de strukturerede som de ustrukturerede situationer, i vuggestuen er vi hele tiden bevidst om egen påvirkning af denne udvikling. I vuggestuen handler og begrundes vi handlinger ud fra en opmærksomhed på børnenes perspektiver og følelser. I vuggestuen bekræfter vi børnene ved at udvise anerkendelse og medfølelse over for alle børnene med både ord, kropssprog og mimik.

At børnene har mod til at indgå, høre til fællesskabet i forbindelse med aktiviteter. Fx til samling: når vi tæller til tre, når vi synger, leger Kims leg eller fagter sange mv
At børnene har lyst til at deltage når der sættes aktiviteter i gang – de kommer og er nysgerrige og at der sker en fordybelse hos det enkelte barn i fællesaktiviteten.
At børnene giver udtryk for egne behov og følelser, at vise begejstring eller sige til og fra.
At det enkelte barn oplever at være betydningsfuld og have medbestemmelse i børnegruppen.
At børnene er trygge og dermed får mod på at sætte sig selv i spil og afprøve mere.

Tegn på barnets alsidige personlige udvikling. Fra gruppearb. i vuggestuen

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi mener, at alle børn skal opleve at høre til og gøre sig positive erfaringer med det at bidrage til, og øve indflydelse på fællesskabet, samt at værdsætte den forskellighed der naturligt er alle steder. Vi er bevidste om, at det er vores ansvar at støtte hvert enkelt barn i denne læring og i vuggestuen er det noget der er gennemgående i alt hvad vi rører ved.

Når børn starter i vuggestuen, kommer de ind i en hverdag, der er i fuld gang, - der er en måde vi spiser på, en måde vi synger på, en måde vi leger på osv. Nogle børn aflæser nemt disse koder og nogle skal i højere grad støttes i at tilegne sig disse sociale spilleregler, netop så de oplever at høre til. Vi vægter, at det skal foregå med udgangspunkt i barnet (ud fra et børneperspektiv) og med en anerkendende tilgang, så barnet oplever kommunikationen som ligeværdig og bidrager til barnets grundlæggende læring om sig selv. Vores påstand er, at bruger den/de voksne en korriierende tone overfor børn, føler de sig uduelige.

Vi benævner alle børn og hvad de gør.
Vi hjælper og guider i at vente på tur.
Vi sørger for at der er ro og struktur samtidig med at den voksne er nærværende.
Vi giver børnene mulighed for at interagere med hinanden og være opmærksomme på hinanden.

Tiltag, beskrevet af vuggestuen i forbindelse med arbejdet med Social udvikling

I vuggestuen, skal børnenes perspektiv altid tages med i betragtning, når vi tilrettelægger, reflekterer over og justerer vores praksis.

At arbejde med børns sociale udvikling handler derfor i høj grad om hvordan vi voksne er sammen med barnet og hvordan den voksne støtter barnet i relationen med de andre børn. Bliver barnet set, hørt og forstået? Bliver intentionen bag handlingen fremhævet? Bliver barnets initiativer fulgt? Vi opmuntrer barnets følelse af at mestre – af at tro på sig selv og på sit eget værd i fællesskabet, og på fællesskabets værdi for sig selv. Børnene skal tilbydes et læringsrum, hvor barnet får en følelse af at være noget værd i samspil med andre.

Det er vores intention, at børn ikke går ud af vuggestuen uden at have en tro på sig selv, som aktiv deltager i børnefællesskaberne. Vi skal give alle børn gode erfaringer med fællesskabet og det gør vi ved positivt at styrke deres sociale kompetencer og dermed deres sociale udvikling. I praksis handler det rigtig meget om, at vi voksne er til stede sammen med børnene, ikke bare fysisk, men også mentalt og at alle voksne i særlig grad er bevidst om hvor og hvornår man skal påtage sig en given rolle i samspil med barnet.

Personalet støttes i refleksion over praksis af hinanden og af leder, og praksis analyseres og evalueres gennem udvalgte metoder.

Ex hjælper vi børnene i de sociale fællesskaber, hvor de hjælpes med at afkode de andre børns handlinger og følelser. Børnene læres at signalere STOP med hånden, hvis deres grænse er overtrådt.

Hjælpe/støtte med at italesætte og understøtte, der hvor et barns intention ikke bliver forstået af de andre børn
Benævne handlinger og følelser i den sammenhæng de opstår
En opmærksomhed på generelt at se hvor langt børnene selv formår at tage initiativ – justere sig og bidrage i leg – konfliktløser.

Pædagogs refleksioner i arbejdet med Social udvikling

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi mener, det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte børns muligheder for at udvikle deres kommunikative kompetencer. Vi vægter, at børnene skal opleve en følelse af lyst til at kommunikere, på netop det udviklingsniveau de er på – øve sig på sproget og dens betydning for legen med de andre børn. Børnene skal opleve en følelse af, at de bliver forstået. Derfor skal det pædagogiske læringsmiljø være medvirkende til opmuntring og støtte for barnets kommunikative udvikling så barnet opmuntres til samtale både verbalt og nonverbalt.

Det æstetiske børnemiljø indrettes og bruges til at inspirere til samtale, f.eks. kan billeder med mange farver, dyr, mennesker eller maskiner opfordre til kommunikation. Der er bøger i

børnehøjde Der er et bevidst valg af indretning med f.eks. figurer, tegninger, kreative pynteting mm der giver anledning til at kommunikere.

I bevidstheden om, hvordan det det fysiske børnemiljø kan inspirere, vægtes det i vuggestuen, at der er ro og ingen "forstyrrelser", så alle børn kan høre hinanden og den voksne tale fx ved samling

Det psykiske børnemiljø, her vægter vi glæde, stemninger, tid og anerkendelse, det mener vi, er helt afgørende for børns mulighed for at udvikle deres kommunikative kompetencer. Der skal være tilpas tid til at snakke og give udtryk for sine tanker og behov. Som personale i vuggestuen er vi nærværende og i børnehøjde og responderer opmuntrende på det sagte, for at motivere til endnu mere tale. I vuggestuen følges børnenes intentioner og interesse. I vuggestuen benævner vi både barnets og egne handlinger, følelser og intentioner i nuet. Som Personale i vuggestuen anvender vi mange forskellige begreber i vores kommunikation med børnene, så børnene får mulighed for at lære et nuanceret sprog.

Børnene lærer ved at øve sig. Personalet i vuggestuen skal derfor mestre kunsten både at snakke selv, så børnene hører ordene, men også være stille, så der bliver pauser, hvor barnet kan sige noget.

I legen og i fællesskabet bruger vi i vuggestuen sproget til at skabe opmærksomhed for børnene om hinanden og hjælpe børnene til at se, rumme og anerkende hinanden i fællesskabet, så børnene får en forståelse af sig selv og hinanden og får hjælp og øvelse i selv at bruge sproget til at inddrage hinanden og sætte grænser for sig selv.

Vi mener kommunikation er barnets vej ind i fællesskabet og dermed også barnets vej til en gryende forståelse af sig selv som menneske, hvilket betyder, at måden hvorpå vi reagerer på barnets kommunikative initiativer er afgørende for barnets forståelse af sig selv og sin omverden.

I vuggestuen viser vi børnene vores glæde, de kan se vi smiler – vi er nærværende i kommunikation. Vi udstråler tid og nysgerrig og lytter til det som barnet har at fortælle. Vi har fokus på at være børnenes "spejle" i dialogen. Vi følger det lille barns pludren/lyde og øjenkontakt og har derved et fælles nærvær og opmærksomhed. Vi sætter ord på handlinger og gentager børnenes spørgsmål og svar – Viser at vi har lyst til at kommunikere og have en samtale. Vi benævner hvad vi kommer om ved på vores gåture i lokalområdet fx du kigger på fuglen, se nu flyver den. Eller efter madpakke, kan du sætte din madpakke i køleskabet igen.

Tiltag der støtter børnenes kommunikation og sprog i vuggestuen.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I vuggestuen tilbydes børnene forskellige muligheder for bevægelse og leg i forskellige miljøer, som indbyder til fysisk aktivitet, som pirrer sanserne og som anerkender og imødekommer børnenes forskellige udviklingsniveau. Børnene mødes af os voksne med interesse og opmuntring til at bevæge sig og at bruge krop og sanser til at erfare verden med.

I vuggestuen støtter og opmuntrer vi dagligt børnene til forskellige måder at bruge kroppen på. Børnene gør sig erfaringer og træner deres motorik, når de f.eks. øver sig i at kravle op i den høje stol, eller når de øver sig i at tage overtøjet og fodtøj på selv. Eller når de kravler op eller ned ad stigen til puslebordet eller barnevognen. Børnene gør sig erfaringer med deres kropslige muligheder, når de er på legepladsen, hvor de triller eller går op eller ned ad bakken, rører ved græsset, vand, sand og jord, når de løfter på små grene og når de løber på ujævnt terræn mellem træerne

på vuggestuens legeplads eller i den nærliggende skov. Børnene i vuggestuen styrkes og udfordres, når de triller, rutsjer og gynger.

Børnene opmuntres til at bruge kroppen og deltage i fællesskaberne, fx når de udfordres på sanserne med modellervoks, massage, vandleg på legepladsen eller til leg i sandkassen.

Personalet i vuggestuen skaber plads til både de stille og vilde lege – dette så børnene gør sig erfaring med at bruge kroppen og deres sanser i forskellige lege og aktiviteter.

Vuggestue personalet analyserer både selvstændigt og i samarbejde med hinanden og tilrettelægger heraf indhold og rammer for børnenes læring om krop, sanser og bevægelse.

Vores tumlerum med måtter, puder/vippepuder giver børnene mulighed for at afprøve og udfordre sig selv ved at trille/hoppe/slå kolbøtter mv.

Trædefliser der skifter farver/figur, når børnene går på dem og dermed styrke barnets motoriske nysgerrighed i at bevæge sig rundt samtidig med, at barnet via synssansen bliver opmærksom på, at der sker noget, når jeg bevæger mig.

Leg med sæbebobler inde og udendørs – styrker de store børn i vuggestuens mundmotorik, når der skal blæses sæbebobler. Eller når sæbeboblerne skal fanges – sanseligt når sæbeboblerne sprænger på børnenes hud.

På legepladsen har vi bolde, scootere, dukkevogne mv. der giver børnene mulighed for at kaste, sparke, hoppe, trække, skubbe mv.

Aktiviteter i vuggestuen der styrker barnets krop, sanser og bevægelse.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som inden for alle temaer i den nye styrkede læreplan, handler natur, udeliv og science dels om de erfaringer børnene gør sig i naturen, dels om hvordan de gør sig disse erfaringer. Derfor handler natur, udeliv og Science i høj grad også om hvordan vi voksne i vuggestuen er sammen med barnet/børnene når dette tema præsenteres og hvordan vi støtter barnet i de erfaringer barnet gør sig. Bliver barnet set, hørt og forstået, bliver opmærksomheden delt, bliver barnets interesse og nysgerrighed fulgt, bliver barnets initiativer fulgt, så barnet får en følelse af at være noget værd i samspil med andre og samtidig gør sig positive erfaringer i og med naturen. I praksis handler det rigtig meget om, at vi voksne er til stede sammen med børnene, ikke bare fysisk, men også mentalt og at vi i særlig grad er bevidst om, hvor og hvornår vi skal påtage os en given rolle i samspil med barnet. Naturen er et eksperimenterende rum hvor børn bl.a. kan gøre sig de første naturvidenskabelige erfaringer og det er vigtigt at vi voksne er bevidst om at fremme denne udvikling. Børn skal også inden for dette tema have en tro på sig selv som en aktiv deltager der mestrer det at færdes i og med naturen og det er det vi skal opmuntre. Vi skal give alle børn gode erfaringer

med natur, udeliv og science, vi skal vække deres nysgerrighed og det gør vi ved at vise dem mulighederne, ved at gøre dem trygge, ved at fantasere, ved at undersøge, ved at sanse, ved at være der sammen osv., osv., kort sagt ved at give børnene en masse positive oplevelser og erfaringer der giver dem en tro på og en læring om sig selv i naturen.

I vuggestuen er vi nysgerrige på vind og vejr, vi føler, fornemmer og snakker med børnene om regnen, solen og vinden samt årstidernes skifte – hvorfor falder bladene af træerne og hvorfor skifter bladene farve – hvordan mærkes det alt sammen på kroppen. Når vi færdes i naturen, er vi nysgerrige på, hvad vi kan finde af ”krible krable” dyr – mærke hvordan det føles, når fx en mariehøne eller larve kravler på hånden. Vi samler blade, kogler, kastanjer og mos som børnene i vuggestuen undersøger. Nogle gange kommer de forskellige ting med hjem – her dekorere vi fx kogler, laver kastanjedyr eller prøver at male med en pind

I vuggestuen er vi rollemodeller som viser vores børn hvad man kan bruge naturen til. Hvordan man kan/skal agere i naturen.

Vi viser og giver børnene en forståelse af hvad tingene kan bruges til, hvad de kan gøre osv. Når vi finder mælkebøtter på vores vej, fortæller og viser vi at man kan puste til den, så flyver dens frø.

Når vi ser en snegl på vejen, kigger vi på den, undersøger den, men viser man skal passere på den.

Fortællinger
fra vuggestuen

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I vuggestuen arbejder vi med de normer og traditioner, der er i spil i dagligdagen, som f.eks. at vi sidder ved bordet, når vi spiser, at vi spiser rugbrød med pålæg, at vi spiser af en tallerken og med en gaffel, og vi sidder sammen, når vi spiser, og vi arbejder med de bredere traditioner.

Vi arbejder med fællesskaber både i små grupper og i den større børnegruppe i vuggestuen. Vi følger de danske traditioner og afholder bl.a. fastelavn, hvor børnene kommer udklædte og slår katten af tønden. Vi maler fastelavnstønder, klipper fastelavnspynt og masker m.m. Vi markerer påsken, ved at lave og pynte med hjemmelavet påskepynt. Vi laver julepynt og dekorationer, synger julesange, læser julefortællinger mv.

I vuggestuen tilbydes børnene både udtryks- og indtryksdimensionen gennem deltagelse i skabende processer, og i oplevelser som teater – musik – fortællinger og lign.

Vi markerer fødselsdage, med de kendte fødselsdagssange, og sætter vores bordflag på bordet ved samlinger, når der er fødselsdag. På barnets fødselsdag mødes barn og forældre af et skilt på indgangsdøren, hvor barnet ønskes "tillykke med fødselsdagen".

I vuggestuen får børnene mulighed for at være nysgerrige, sanse, lege og bruge deres fantasi. De får mulighed for at eksperimentere med forskellige former for udtryk og sætte deres eget præg på dette, såsom vandfarve, akrylmaling, tuscher, fingermaling, saltdej, kridt på fliser udenfor, at lege med modellervoks, rigtigt ler, maling i plastikposer og meget mere. Vi er opmærksomme på processen undervejs, og ikke kun på produktet, og guider og følger børnenes initiativer – hermed for de oplevelser af at mestre og udfolde deres egen kreativitet på både proces og produkt.

Vi synger sange, både kendte og nye sange som børnene introduceres for. Børnene i vuggestuen har været til "Tulle og Skralle" i Vestfjends hallen, her har vuggestuen fået materiale samt cd med hjem – der understøtter de forskellige sange samt sanglege. Sammen med børnene bruger vi vores sangkuffert og vores bordteater med fx bukke bruse, rødhætte og de tre små bjørne. De hører historier samt lytter og danser til musik.

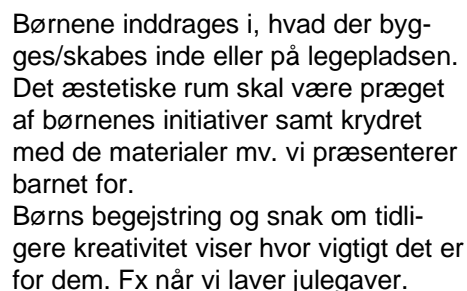
Vi leger sanglege, som er afhængige af fællesskab, vi hjælper hinanden, vi taler om venskaber, vi taler om, og leger rollelege.

Børnene lærer at være en nødvendig del af fællesskabet, når de guides i at hjælpe hinanden med at komme op ad bakken på vejen til skoven, eller når de gennem dagens rutiner hjælper hinanden med at blive færdige i garderoben for at komme på fx tur eller på legepladsen.

I vuggestuen følger vi børnenes initiativer og spontane tiltag, også når det drejer sig om sang, dans mv. Børnene i vuggestuen klapper tit efter en sang, hvilket er børnenes initiativ – vi voksne i vuggestuen støtter op om initiativet ved at klappe med.

Pædagogers refleksioner over temaet Kultur, æstetik og fællesskab

Børnene inddrages i, hvad der bygges/skabes inde eller på legepladsen. Det æstetiske rum skal være præget af børnenes initiativer samt krydret med de materialer mv. vi præsenterer barnet for. Børns begejstring og snak om tidligere kreativitet viser hvor vigtigt det er for dem. Fx når vi laver julegaver.

Barnet opnår en kropslig æstetisk erfaring og læring gennem de sansninger barnet får, de følelser barnet oplever og i de stemninger det færdes i. Vi voksne tager ansvar for stemningerne, gennem nærvær, anerkendelse og ved at møde barnet med oprigtig interesse.

Barnet lærer strukturer og regelsæt, der knytter sig til livet uden for institutionen, det kan eks; være hvordan spiser man sammen med andre, hvordan taler man til "fremmede" som man møder på vejen, hvordan agerer man i kirken ved julegudstjeneste.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Vestfjends Børnehuse evaluerer vi løbende på praksis. Det foregår individuelt, hvor den enkelte medarbejder evaluerer på hverdagen, og det foregår fælles i teamet, hvor Leder ofte deltager i Teammøderne.

Evalueringen kan være sporadisk, når den voksne er nysgerrig på en aktivitet eller på responsen fra børnene – eller det kan være mere struktureret, hvis der er en særlig optagethed af et længere forløb, en undren, eller en udfordring.

I Vestfjends Børnehuse anvender vi løbende video til kvalificering af praksis, hvor fokus altid er læringsmiljøet.

På evalueringsmøder, Teammøder og P-møder anvendes forskellige metoder til dokumentation, refleksion, planlægning, og evaluering af praksis. Vi har et indgående kendskab til SMTTE, Basisanalysen, Didaktisk tretrinsmodel, 7-kant, "Refleksionsskema", Marte Meo og praksisfortællinger.

De forskellige metoder anvendes ud fra hvad der lige nu er fokus på i hverdagens praksis. Det kan handle om selve læringsmiljøet – det kan handle hvilken om respons vi ser fra børnene – det kan handle om planlægning af forløb – det kan handle om generel kvalificering af praksis.

Den strukturerede planlægning og fokus i forhold til evaluering, foregår i teamet, eventuelt med sparring fra leder.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

I Vestfjends Børnehuse vælger vi en kontinuerlig evaluering af læreplanen. Der skal arbejdes med Ny styrket Læreplan på kommende P-møder og Pædagogisk lørdage. Efterhånden som denne systematiske gennemarbejdning af praksis analyseret gennem læreplanen, viser en kontinuerlig faglig udvikling, vil Læreplanen blive evalueret og justeret løbende, så beskrivelser og praksiseksempler bliver endnu mere konkrete og uddybende frem mod de givne mål.

Analysen af praksis set gennem Læreplanen sker i gruppearbejde, hvor personalet forholder sine medbragte praksisfortællinger eller videofilm, til både målene og beskrivelserne i Ny Styrket Læreplan.

Justeringer af læreplanen inspireres af udbyttet fra disse analyser af praksis gennem Læreplanen, og på Pædagogiske lørdage, hvor hele personalegruppen fra Vestfjends Børnehuse

deltager, drøftes og udarbejdes løbende justeringer, med det formål, at Ny styrket Læreplan bliver et endnu mere konkret arbejdsredskab i den daglige praksis.